

Praktijkdag

Natuur ontwikkelen; De Groene Grens

Op de grens tussen de gemeenten Veenendaal en Ede ligt de natuurontwikkelingszone De Groene Grens en ecozone de Klomp. De gemeentes hebben de ontwikkeling van deze gebieden zelf gefinancierd en bureau Natuurbalans werd in staat gesteld alle fases van dit proces intensief te begeleiden. Hierbij is zeer goed samengewerkt tussen disciplines. Bewoners zijn zeer tevreden en ecologen onder de indruk. De terreinen zijn bijna ongewoon soortenrijk en bevatten tientallen rode lijst soorten van met name nat schraalland. Zelfs na 7 jaar duiken er nog steeds nieuwe (bedreigde) soorten op. Kom leren van dit geslaagde project!

Na deze dag heeft u:

- ✓ Kennis over een inspirerend voorbeeld van natuurontwikkeling op voormalige landbouwgrond
- ✓ Zicht op de factoren die voor dit succes hebben gezorgd
- ✓ Veel voorbeelden voor succesvolle inrichting én beheer
- ✓ Inspiratie voor (natuur)kansen die u zelf kunt pakken

Deze dag bestaat uit:

- Hele dag excursie door het gebied
- Het verhaal over hoe dit gebied gerealiseerd is met inrichtingsaspecten
- Aandacht voor flora en vegetatie met veel inrichtings- en beheeraspecten
- Toelichting op de fauna, die vooral bij goed weer ook te zien zal zijn

Doelgroep

- 📄 Landschapsarchitecten
- 📅 Projectleiders
- 👥 Beleidsmedewerkers en bestuurders
- 🌿 Groenbeheerders en hoveniers
- 🌲 Terreinbeheerders
- 📖 Rentmeesters
- 🦋 Ecologen bij overheden en semioverheden
- 🐾 Ecologen bij advies- en onderzoeksbureaus
- 📚 Docenten uit het groene vakonderwijs
- 👤 Overige groene vakmensen

Cursuslengte

1 dag

Aantal deelnemers

10 – 15

Kosten

€ 300,- p/dag excl. BTW

Korting

Met 15% combinatie-korting of vroegboek-korting € 255,- p/dag excl. BTW

Gebied

De Groene Grens is een natuurgebied, gelegen tussen de gemeenten Veenendaal en Ede. Het is onderdeel van een grotere gebiedsontwikkeling, namelijk Veenendaal-Oost. De gemeente Veenendaal heeft de aankoop van de grond en inrichting van het natuurgebied gefinancierd uit de winst op de verkoop van grond. De Groene Grens is momenteel 40 hectare groot en bestaat uit twee deelgebieden. Het zuidelijk deel is in 2012-2013 aangelegd (fase 1), het noordelijk deel in 2014-2015 (fase 2). Aansluitend ligt aan de noordzijde Ecozone de Klomp. Dit gebied is ca 25 ha groot en is deels aangelegd in het kader van natuurcompensatie door de gemeente Ede.

Wat is er te zien?

Het voornaamste natuurtype in De Groene Grens is nat schraalgrasland, waarvan met name het type kalkmoeras en blauwgrasland zeer goed ontwikkeld zijn. Daarnaast komen onder meer bloemrijke hooilanden, poelen, bosjes, houtwallen, natuurakkers en kalkmoeras voor. Mede als gevolg van ijzer- en kalkrijk kwelwater dat in de Groene Grens aan het oppervlak komt, groeien hier diverse zeldzame plantensoorten, zoals diverse soorten orchideeën, klokjesgentiaan, vetblad, moeraskartelblad en parnassia. Ook komen er vele vogelsoorten voor, waaronder ijsvogel, blauwborst, koekoek, buizerd en lepelaar. Deze natuurwaarden maken de Groene Grens tot een uniek geheel. Tenslotte zijn er diverse faunavoorzieningen aangelegd.

Wat valt hier te leren?

Hoe omvorming van landbouwgronden naar een natuurparel kan slagen. Wat was en is belangrijk om een gebied optimaal te kunnen ontwikkelen? Zowel het proces als de inhoud spelen hierbij een belangrijke rol. Zo is de uitvoering van het begin tot einde begeleid door een ecooloog. Bij de inrichting kon optimaal gebruik gemaakt worden van de potenties, waardoor het gebied optimaal kon worden ingericht. Er kunnen hier veel specifieke inrichtingszaken worden getoond, met de belangrijke factoren zoals bodem en hydrologie. Ook op het gebied van beheersmaatregelen is er veel te zien. De effecten van specifieke keuzen zijn goed zichtbaar op de vegetatieontwikkeling (nu 8 jaar ná de inrichting). Zowel blauwgraslandtypes, kalkmoerassen, glanshaverhooilanden overgangen naar droog heischraal grasland, als akkers (verschillende typen) en poelen zijn hier vrijwel alle goed tot optimaal ontwikkeld. Verder is ook jaarrondbegrazing aanwezig met exmoorpony's die er nu 10 jaar lopen (op 15 ha). Heel fraai is te zien wat de effecten zijn van deze beheersvorm in natte schraallanden, waar de paarden tussen orchissen en gentianen lopen.

Docent: Drs Peter Verbeek, Natuurbalans-Limes Divergens BV

Benodigde basiskennis: enige kennis van natuurontwikkelingsprocessen wenselijk

Datum en locatie: Veenendaal, dinsdag 8 juni 2021

Meer informatie en aanmelden op www.naturio.nl